

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Ž. N. O.** v K., so sídlom v K., v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. M. S., advokátom so sídlom v K. proti žalovanému **M. K.** v dovolacom konaní zastúpenému JUDr. V. V., advokátom, so sídlom v K., **o vydanie nehnuteľností**, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp.zn. 19 C 13/1996, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 8. októbra 2008 sp.zn. 5 Co 53/2008, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 8. októbra 2008 sp.zn. 5 Co 53/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice I rozsudkom zo 14. novembra 2007 č.k. 19 C 13/1996-361 v znení opravného uznesenia z 15. januára 2008 č.k. 19 C 13/1996-378 uložil žalovanému povinnosť vydať žalobkyni nehnuteľností - budovu č.s. X., postavenú na parcele č. KN X., ako aj parcelu č. KN X. - zastavané plochy s výmerou X. parcelu č. KN X. ostatné plochy s výmerou X. parcelu č. KN X. - ostatné plochy s výmerou X. parcelu č. KN X. - ostatné plochy s výmerou X. parcelu č. KN X. - ostatné plochy s výmerou X. parcelu č. KN X. - ostatné plochy s výmerou X. parcelu č. KN X. - zastavané plochy s výmerou M. parcelu č. KN X. - zastavané plochy s výmerou M. parcelu č. K. - zastavané plochy a nádvoría s výmerou M. parcelu č. KN X. - zastavané plochy a nádvoría s výmerou M. parcelu č. KN X. - zastavané plochy a nádvoría s výmerou M. parcelu č. KN X. - zastavané plochy

a nádvoria s výmerou M. parcelu č. KN X. - zastavané plochy nádvoria s výmerou M. zapísaných na liste vlastníctva č. X. katastrálne územie K. do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania v sume 745.048,-- Sk na účet jej právneho zástupcu JUDr. M. S., do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a rozhodol tiež o trovách vzniknutých štátu. Vychádzal zo zistenia, že K. ako odpredávateľ uzatvorila dňa X. kúpnu zmluvu s Č. M. v K. ako kupiteľom. Podľa čl. I zmluvy predmetom kúpy boli nehnuteľnosti zapísané v pozemnoknižnej vložke č. X. kat. úz. K. parcela č. X. záhrada v intraviláne s výmerou X. M. parcela č. X. k. č. p. X. v intraviláne s výmerou X. M. parcela č. X. k. č. p. X. v intraviláne s výmerou X. X. a časť parcely č. X. (s dvorom v intraviláne s výmerou X. M. pričom zmluvné strany sa dohodli na kúpnej cene 900.000,-- Sk. Z výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobkyňa ako právny nástupca zaniknutej K. Ž. M.C. je aktívne legitimovaná v tomto konaní a bola oprávnenou osobou k podaniu výzvy na vydanie nehnuteľností (táto bola včas podaná) a že predmetom výzvy bola aj budova č.s. X. (postavená na parcela č. KN X.. Žalobkyňa (jej právna predchodkyňa) kúpnu zmluvu z X. uzatvorila v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok a teda bola naplnená skutková podstata pre vydanie veci v zmysle § 4 ods. 2 písm. e/ zákona č. 282/1993 Z.z. o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam (ďalej len zákon č. 282/1993 Z.z.). Pokiaľ ide o okolnosti uzavretia kúpnej zmluvy poukázal na výpovede svedkov p. B. p. K. a p. Z. Stav tiesne na strane právnej predchodkyne žalobkyne v čase uzavretia právneho úkonu odôvodnil situáciou v období 50-tych rokov v bývalom Československu, kedy dochádzalo k politickým procesom, k likvidovaniu, potláčaniu cirkví, a to rôznymi formami a prostriedkami za účelom zabránenia ich činnosti. Nepochybne aj právna predchodkyňa žalobkyne bola vystavená takýmto tlakom, snád' ešte vo väčšej miere ako iné cirkvi. Dospel preto k záveru, že k predaju takých dôležitých nehnuteľností akou pre každú cirkev sú kostoly, sa rozhodla urobiť pod tlakom týchto udalostí, ako aj pod tlakom udalostí z predchádzajúcich vojnových rokov. Za nápadne nevýhodné podmienky považoval nepomer hodnoty nehnuteľností a kúpnej ceny, za ktorú štát nehnuteľnosti odkúpil. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p. a § 148 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 8. októbra 2008 sp.zn. 5 Co 53/2008 na odvolanie žalovaného potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v znení jeho opravného uznesenia a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol,

že súd prvého stupňa na daný skutkový stav použil správny právny predpis, v podstate ho aj správne vyložil a napokon vyvodil správne závery o právach a povinnostiach účastníkov konania. Za nedôvodnú považoval námietku žalovaného týkajúcu sa neúplnosti zistenia skutkového stavu veci z dôvodu, že súd prvého stupňa nevykonal ním navrhnuté dôkazy a jeho námietku o vadnosti skutkových zistení. Zhodne so súdom prvého stupňa dospel k záveru, že sporné nehnuteľnosti prešli v rozhodnom období do vlastníctva štátu (obce) na základe kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľností uzavretej v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok zmysle § 4 ods. 2 písm. e/ zákona č. 282/1993 Z.z. Na rozdiel od súdu prvého stupňa existenciu tiesne u právnej predchodkyne žalobkyne v čase uzavretia právneho úkonu vyvodil z nemožnosti slobodného výberu kupujúceho (právna predchodkyňa žalobkyne mohla nehnuteľnosti predať len štátu), zo skutočnosti, že predaj realizovala nútene za účelom získania finančných prostriedkov na zaplatenie svojich dlhov (v opačnom prípade by aj tak k nim stratila vlastnícke právo), a že z objektívnych dôvodov (tragický osud, ktorý v predchádzajúcom období postihol jej príslušníkov) nemohla využiť iný spôsob získania prostriedkov na ich úhradu. V tejto súvislosti vytýkal súdu prvého stupňa, že skutkové zistenia o existencii tiesne (nápadne nevýhodných podmienok) nesprávne založil na výpovediach svedkov B. Z. a K.. O okolnostiach uzavretia kúpnej zmluvy svedkovia nemali totiž priame poznatky, ale len sprostredkované a navyše, ich výpovede boli prevažne hodnotením právne významných skutočností a nie vypovedaním o skutočnostiach ako výsledku ich zmyslového vnímania. Pokiaľ ide o nápadne nevýhodné podmienky, stotožnil sa so súdom prvého stupňa, že kúpna cena bola určená v rozpore s vtedy platnými právnymi predpismi. K tvrdeniu žalovaného o zásadnej prestavbe stavby U. uviedol, že nemá žiaden právny význam, lebo táto skutočnosť je podstatná iba v prípade, že sa vec posudzuje podľa § 8 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách). Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal včas dovolanie žalovaný. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. K prípustnosti dovolania uviedol, že postupom odvolacieho súdu (a tiež okresného súdu) mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Predovšetkým namietal, že na pojednávaní konanom pred okresným súdom 14. novembra 2007, mu po skončení dokazovania vo veci samej súd prvého stupňa neumožnil na záver pojednávania uplatniť jeho právo predniesť záverečnú reč. Týmto nesprávnym postupom bol vylúčený z realizácie procesného práva,

ktoré mu priznáva ustanovenie § 118 ods. 3 O.s.p. Okrem toho, odvolací súd nesprávnym právnym názorom vysloveným v zrušujúcom uznesení ohľadne naplnenia podmienok podľa § 7 ods. 1 písm. b/ zákona č. 282/1993 Z.z. (podstatnej skutočnosti pre právne posúdenie veci), ktorým bol okresný súd viazaný, ho vylúčil z realizácie jeho procesných práv, lebo sa nemohol proti tomuto záväznému právnemu názoru v ďalšom konaní reálne brániť. Napokon namietal, že odvolací súd nebral pri skúmaní existencie tiesne vôbec do úvahy výpovede svedkov B. Z. a K., na základe ktorých súd prvého stupňa dospel k skutkovým zisteniam. Existenciu tiesne na strane právnej predchodkyne žalobkyne v čase uzavretia právneho úkonu vyvodil z úplne iných okolností, než súd prvého stupňa. Tieto nové okolnosti neboli predmetom dokazovania pred súdom prvého stupňa, v odôvodnení napadnutého rozsudku sa súd prvého stupňa nimi vôbec nezaoberal a neboli ani predmetom dokazovania v odvolacom konaní. Z hľadiska preukázania stavu tiesne a teda preukázania zákonnej podmienky uvedenej v § 4 ods. 2 písm. e/ zákona č. 282/1993 Z.z., však ide o skutkové okolnosti majúce rozhodujúci význam pre právne posúdenie veci. Ak mu odvolací súd neumožnil vyjadriť sa k týmto novým skutočnostiam, ide o postup, ktorým mu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. odňal možnosť konať pred súdom. Považoval preto ním podané dovolanie za procesne prípustné a opodstatnené. Dovolanie odôvodnil tiež tým, že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že v danom prípade nie je naplnený ani jeden zo žalovaným tvrdených dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. K ostatne tvrdenému dôvodu uviedla, že žalovaný sa mylne domnieva, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na nových skutočnostiach. Odvolací súd rozhodol na základe tých istých skutočností ako súd prvého stupňa a to, že v danom prípade u právneho predchodcu žalobkyne boli „naplnené okolnosti tiesne a nápadne nevýhodných podmienok“. Žalovaný sa mal preto možnosť ku všetkým okolnostiam riadne vyjadriť. Za nedôvodné považovala aj námietky žalovaného týkajúce sa dovolacích dôvodov uvedených v § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. Navrhla dovolanie žalovaného zamietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania v sume 10.369,68 Eur.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal predovšetkým prípustnosť dovolania proti napadnutému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu a dospel k záveru, že je prípustné a súčasne i dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 238 O.s.p.

Dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.).

Žalovaný v dovolaní netvrdil, že v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p.; existencia väd tejto povahy ani nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Zostávalo teda posúdiť, či konane pred odvolacím súdom nebolo postihnuté vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p., existenciu ktorej dovolateľ v dovolaní výslovne namietal.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Vo všeobecnosti pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany

ich práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Z čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2001 II. ÚS 14/2001, z 13. novembra 2002 II. ÚS 132/02, z 5. apríla 2007 III. ÚS 171/2006). Právo na súdnu ochranu, okrem Ústavy Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1), Listiny základných práv a slobôd (čl. 36 ods. 1) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 6 ods. 1), zabezpečujú a vykonávajú aj jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (napr. § 41 O.s.p., § 123 O.s.p., § 115 O.s.p. a pod.).

Súdna prax je jednotná v tom, že konanie pred súdom musí zabezpečiť pre účastníkov konania spravodlivú ochranu ich práv a záujmov (tzv. fair process). Na zabezpečenie tejto ochrany priznáva Občiansky súdny poriadok účastníkovi viaceré procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcich. Obsahom práva na súdnu

ochranu v rámci spravodlivého procesu je i právo účastníka, aby sa jeho vec, ak to zákon pripúšťa, prejedнала v dvojinštančnom konaní.

Podľa dovolacieho súdu v posudzovanej veci odvolací súd porušil svojim procesným postupom právo žalovaného na spravodlivý proces.

V zmysle § 79 ods. 1 O.s.p. návrh má, okrem iného, obsahovať pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností, ktorými žalobca odôvodňuje opodstatnenosť uplatneného nároku. V konaní o vydanie veci, ktorého sa žalobca domáha podľa § 4 ods. 2 písm. e/ zákona č. 282/1993 Z.z., je povinný uviesť okolnosti, z ktorých vyvodzuje existenciu tiesne a nápadne nevýhodných podmienok v čase uzavretia kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľností. Nie je možné vylúčiť, že súd ustáli existenciu tiesne, ako jedného z rozhodujúcich zákonných predpokladov pre vydanie veci, z okolností, ktoré žalobca v žalobe neuviedol a ktoré ani neskôr ním tvrdené neboli, ak ich inak z dokazovania zistil. Súd je totiž povinný prihliadnúť na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.). Takémuto rozhodnutiu však musí predchádzať zákonné konanie (fair process), t.j. taký postup súdu, v ktorom je zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov. Na zabezpečenie tejto ochrany priznáva Občiansky súdny poriadok účastníkovi procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcim. Ide o procesné práva, ktoré môže účastník uplatniť nielen v konaní na súde prvého stupňa, ale aj v odvolacom konaní. Realizácia týchto práv v odvolacom konaní je však znemožnená, ak odvolací súd v konaní o vydanie veci podľa zákona č. 282/1993 Z.z. potvrdí rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bolo návrhu vyhovené, avšak existenciu tiesne vyvodí z okolností, ktoré neboli žalobcom tvrdené a ani prvostupňový súd sa nimi vo svojom rozhodnutí nezaoberal a ku ktorým sa neúspešný žalovaný nevyjadroval, lebo k tomu nemal dôvod. Až z rozhodnutia odvolacieho súdu sa žalovaný dozvie, že odvolací súd vyvodzuje vecnú správnosť v otázke existencie tiesne, ako určujúceho zákonného predpokladu vydania veci, zo skutočností, nikým netvrdených a prvostupňovým súdom nehodnotených. V tomto štádiu už nemá možnosť zaujímať k nim stanoviská, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie alebo aspoň spochybnenie a vyjadrovať sa aj k ich právnej relevantnosti vo vzťahu k tejto otázke. Znemožnenie realizácie procesných práv účastníka v takomto prípade je prakticky dôsledkom nerešpektovania ústavného princípu dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania

odvolacím súdom, lebo účastníkovi konania odopiera možnosť prieskumu správnosti nových, poprípade - z pohľadu súdu prvého stupňa - dosiaľ bezvýznamných (z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom však rozhodujúcich) skutkových okolností.

Podľa dovolacieho súdu v posudzovanej veci práve o takýto prípad ide.

Krajský súd totiž vyvodil existenciu tiesne u právnej predchodkyne žalobkyne v čase uzavretia právneho úkonu z úplne iných okolností než súd prvého stupňa (z nemožnosti slobodného výberu kupujúceho, zo skutočnosti, že predaj realizovala nútene za účelom získania finančných prostriedkov na zaplatenie svojich dlhov, a že z objektívnych dôvodov nemohla využiť iný spôsob získania prostriedkov na ich úhradu), ktoré žalobkyňa v žalobe netvrdila a ktoré neboli predmetom dokazovania pred súdom prvého stupňa. V odôvodnení napadnutého rozsudku sa súd prvého stupňa nimi vôbec nezaoberal a neboli ani predmetom dokazovania v odvolacom konaní. Žalovaný sa preto nemal dôvod k nim vyjadrovať. Až z rozhodnutia odvolacieho súdu sa žalovaný o tomto dozvedel, avšak v tomto štádiu už nemal možnosť zaujímať k nim stanoviská, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie alebo aspoň spochybnenie a najmä vyjadrovať sa k ich právnej relevantnosti vo vzťahu k riešenej otázke.

Keďže na existenciu tiesne ako objektívneho stavu možno usudzovať len z okolností, za ktorých sa tento stav navonok prejavuje (sama osebe nemôže byť predmetom dokazovania), a jej preukázanie je jedným z kľúčových predpokladov pre vydanie veci v zmysle § 4 ods. 2 písm. e/ zákona č. 282/1993 Z.z., dospel dovolací súd k záveru, že týmto postupom odvolací súd nerešpektoval ústavný princíp dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania; znemožnil tak žalovanému realizovať jeho procesné práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva.

Navyše, z hľadiska presvedčivosti rozsudku sa odvolací súd mal v dôvodoch náležitým spôsobom vyporiadať aj s tvrdeniami žalovaného podporenými listinnými dôkazmi, z ktorých žalovaný naopak vyvodzoval, že právny predchodca žalobkyne kúpnu zmluvu neuzatvoril v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok. Mal stručne a jasne uviesť najmä, prečo na ním tvrdené skutočnosti, resp. dôkazy neprihliadol (nemali žiaden právny význam,

neboli spôsobilé preukázať tvrdenú skutočnosť a pod.). Takéto vysvetlenie v odôvodnení napadnutého rozsudku obsiahnuté nie je, i keď bolo potrebné. V tejto časti rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné.

Treba preto prisvedčiť žalovanému, že odvolací súd zaťažil konanie vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Ide o vadu konania, ku ktorej dovolací súd musí vždy prihliadať (§ 242 ods. 1 O.s.p.) a pre ktorú musí napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu, včítane výroku o trovách konania, ako výroku závislého, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

Hoci v súčasnom štádiu konania dovolaciemu súdu neprislúcha hodnotiť skutkové a na ne nadväzujúce právne závery odvolacieho súdu, dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že v novom konaní bude potrebné, aby sa odvolací súd najskôr zaoberal správnosťou rozsudku súdu prvého stupňa v otázke aktívnej legitímácie v žalobe označenej žalobkyne.

Pokiaľ ide o stavbu - D. - (s ňou úzko súvisí možnosť aplikácie ustanovenia § 7 ods. 1 písm. b/ zákona č. 282/1993 Z.z.) treba vychádzať z účelu, ktorému má citovaný zákon slúžiť, t.j., že jeho účelom je zmierniť (nie odstrániť) následky niektorých (nie všetkých) majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam tak, aby prípadne nevznikali krivdy nové. Jednou z možností zmiernenia majetkovej krivdy, ktoré zákon oprávnenej osobe priznáva, je jej právo domáhať sa vydania veci, pričom predmetom vrátenia majetku môžu byť aj nehnuteľné veci (stavby). Predmetom vrátenia sa však môžu stať len tie veci, ktoré prešli v rozhodnom období do vlastníctva štátu alebo obce, t.j. veci pôvodné, ktoré v čase vydania v právnom zmysle existujú (nezanikli) a zachovali si svoj pôvodný charakter. Predmetom vrátenia nemôže byť vydanie inej (novej) veci, než veci pôvodnej. To nepochybne platí aj vtedy, ak sa vydanie týka stavieb. Keďže riešenie otázky, či nehnuteľná vec - stavba - existuje alebo či zanikla ako vec v právnom zmysle, je otázkou čisto občianskoprávnou, nie je dôvod túto otázku riešiť rozdielne v sporoch reštitučných a v sporoch „klasických“.

V danej veci bolo preto treba posúdiť, či pôvodná stavba v dôsledku prestavby nezanikla (či si zachovala alebo nie povahu stavby) a teda, či to, čo bolo novo vybudované sa stalo súčasťou pôvodnej nehnuteľnosti alebo naopak, či tu nedošlo k podstatnému zhodnoteniu nehnuteľnosti alebo ku zmene charakteru stavby, prípadne, či novovybudovanú časť stavby nie je možné považovať za novú vec právne samostatnú (porovnaj R 53/1992). V závislosti od vyriešenia tejto otázky, bolo následne potrebné posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky pre nevydanie dotknutých pozemkov (ich častí) v zmysle § 7 ods. 1 písm. b/ zákona č. 282/1993 Z.z.

Až po kladnom vyriešení otázky aktívnej legitímácie v žalobe označenej žalobkyne, resp. ak súd dospeje k záveru, že nie sú splnené zákonné podmienky pre nevydanie dotknutých pozemkov (ich častí) v zmysle § 7 ods. 1 písm. b/ zákona č. 282/1993 Z.z., bude potrebné sa vecou zaoberať z hľadiska naplnenia zákonných predpokladov skutkovej podstaty vydania veci uvedených v § 4 ods. 2 písm. e/ zákona č. 282/1993 Z.z. (t.j. či vec prešla do vlastníctva štátu na základe kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľností uzavretej v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. mája 2010

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Patrícia Špacírová